

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
บทนำ	1
บทที่	
1. ข้อความคิดพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย.....	4
1.1 ข้อความคิดว่าด้วยหลักนิติรัฐ	4
1.1.1 หลักการแบ่งแยกอำนาจ	8
1.1.2 หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ.....	10
1.1.3 หลักการประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคล.....	11
1.1.4 หลักการคุ้มครองความเชื่อถือหรือความไว้วางใจโดยสุจริต	
ในบทบัญญัติของกฎหมาย.....	19
1.1.5 หลักความแน่นอนและชัดเจนของกฎหมาย	21
1.2 แนวความคิดและทฤษฎีว่าด้วยการเลือกตั้ง	23
1.2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการออกเสียงเลือกตั้ง	25
1.2.2 ความหมายของการเลือกตั้ง	26
1.2.3 องค์ประกอบของการเลือกตั้ง.....	27
1.2.4 ความสำคัญของสิทธิเลือกตั้ง.....	28
1.3 แนวคิดว่าด้วยหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง	29
1.3.1 วิวัฒนาการและความหมายของหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง	29
1.3.2 ทฤษฎีที่ใช้ค้ำหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง	32
1.3.3 ทฤษฎีที่สนับสนุนหลักกฎหมายที่มีผลย้อนหลัง	35

1.3.4 กรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติตรากฎหมายให้มีผลย้อนหลังกระทบต่อสิทธิของบุคคล.....	38
1.3.4.1 กรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติตรากฎหมายให้มีผลย้อนหลังเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม.....	38
1.3.4.2 กรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติตรากฎหมายให้มีผลย้อนหลังในทางที่เป็นคุณ.....	40
2. หลักกฎหมายย้อนหลังในระบบกฎหมายของต่างประเทศ.....	41
2.1 หลักกฎหมายย้อนหลังของประเทศในระบบกฎหมายแบบ Common Law.....	41
2.1.1 หลักกฎหมายย้อนหลังในระบบกฎหมายสหรัฐอเมริกา.....	41
2.1.2 หลักกฎหมายย้อนหลังในระบบกฎหมายอังกฤษ.....	54
2.2 หลักกฎหมายย้อนหลังของประเทศในระบบกฎหมายแบบ Civil Law	56
2.2.1 หลักกฎหมายย้อนหลังในระบบกฎหมายฝรั่งเศส.....	56
2.2.2 หลักกฎหมายย้อนหลังในระบบกฎหมายเยอรมัน.....	58
2.3 ลักษณะของหลักกฎหมายย้อนหลังของประเทศในระบบกฎหมายแบบ Common Law และ Civil Law	59
2.3.1 ลักษณะที่เหมือนกันของหลักกฎหมายย้อนหลังของประเทศในระบบกฎหมายแบบ Common Law และ Civil Law	59
2.3.2 ลักษณะที่ต่างกันของหลักกฎหมายย้อนหลังของประเทศในระบบกฎหมายแบบ Common Law และ Civil Law.....	60
2.4 กรณีที่มีการนำหลักกฎหมายย้อนหลังมาปรับใช้โดยองค์การตุลาการของต่างประเทศ	61

3. หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังในระบบกฎหมายไทย	65
3.1 แนวคิดที่ว่าด้วยหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังในระบบกฎหมายไทย	65
3.1.1 วิวัฒนาการของหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง ในระบบกฎหมายไทย	65
3.1.2 สถานะของหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังในระบบกฎหมายไทย	66
3.2 ความผูกพันของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ ต่อหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง	67
3.2.1 ความผูกพันของฝ่ายนิติบัญญัติต่อหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง .	67
3.2.2 ความผูกพันของฝ่ายบริหารต่อหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง	67
3.2.3 ความผูกพันของฝ่ายตุลาการต่อหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง	68
3.3 แนวคิดพุทธศาสนากับหลักกฎหมายย้อนหลัง	69
3.4 กรณีที่มีการนำหลักกฎหมายย้อนหลังมาปรับใช้โดยศาลไทย	71
3.4.1 กรณีที่มีการนำหลักกฎหมายย้อนหลังมาปรับใช้โดยศาลฎีกา	71
3.4.2 กรณีที่มีการนำหลักกฎหมายย้อนหลังมาปรับใช้โดย ศาลรัฐธรรมนูญ	77
3.4.3 กรณีที่มีการนำหลักกฎหมายย้อนหลังมาปรับใช้โดยศาลปกครอง .	87
4. วิเคราะห์ปัญหาการตราและการบังคับใช้หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง กรณีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง	90
4.1 ความเป็นมาของปัญหาการตรากฎหมายให้มีผลย้อนหลังเพื่อเพิกถอน สิทธิเลือกตั้ง	90
4.1.1 ความเป็นมาของการตรากฎหมายให้มีผลย้อนหลังเพื่อเพิกถอน สิทธิเลือกตั้ง	90

4.1.2 สรุปคำร้องในคำวินิจฉัยที่ 3-5/2550 เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ระหว่างอัยการสูงสุด ผู้ร้อง กับพรรคไทยรักไทย ที่ 1 พรรคพัฒนาชาติไทย ที่ 2 และพรรคแผ่นดินไทย ที่ 3 ผู้ถูกร้อง	92
4.1.3 คำวินิจฉัยกลางของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญกรณีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งย้อนหลัง.....	93
4.1.4 คำวินิจฉัยส่วนตนของตุลาการรัฐธรรมนูญเสียงข้างมาก กรณีการบังคับใช้กฎหมายย้อนหลังเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง.....	94
4.1.5 คำวินิจฉัยส่วนตนของตุลาการรัฐธรรมนูญเสียงข้างน้อย กรณีการบังคับใช้กฎหมายย้อนหลังเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง.....	96
4.2 ความเห็นของนักวิชาการกับการบังคับใช้กฎหมายย้อนหลัง.....	98
4.2.1 ฝ่ายที่เห็นควรให้มีการบังคับใช้กฎหมายย้อนหลังเพื่อเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง.....	98
4.2.2 ฝ่ายที่ไม่เห็นควรให้มีการให้มีการบังคับใช้กฎหมายย้อนหลังเพื่อเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง.....	99
4.3 วิเคราะห์ปัญหาการตรา และการบังคับใช้กฎหมายย้อนหลังที่ไม่เป็นไปตามหลักนิติรัฐ.....	100
4.3.1 ปัญหาการตรากฎหมายให้มีโทษหรือผลร้ายย้อนหลังกรณีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งที่ไม่เป็นไปตามหลักนิติรัฐ	100
4.3.2 ปัญหาในแง่เวลาการบังคับใช้กฎหมายกรณีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง.....	103
4.3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างโทษทางอาญากับโทษเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในกรณีที่ต้องบังคับใช้กับหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง	105

4.4 ผลกระทบอันเกิดจากการตีความของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ	
ให้กฎหมายมีผลย้อนหลังกรณีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง.....	110
4.4.1 การตีความกฎหมายให้มีผลย้อนหลังนั้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อ	
หลักการคุ้มครองความเชื่อถือหรือความไว้วางใจโดยสุจริตใน	
บทบัญญัติของกฎหมาย	110
4.4.2 การตีความกฎหมายให้มีผลย้อนหลังนั้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิ	
และเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน	111
4.4.3 การตีความกฎหมายให้มีผลย้อนหลังนั้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อ	
หลักความพอสมควรแก่เหตุ	113
5. บทสรุป	115
บรรณานุกรม	122
ประวัติการศึกษา	127